

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

NE TREBUIE SOLIDARITATE

Lupta neașteptată, ce i s'a impus Bisericii pentru apărarea salariilor preoțești, împotriva amputărilor proiectate de noul buget al Statului, are darul de a pune sub ochii tuturor, imperativul *solidarității ortodoxe*.

Faptul, că la congresul extraordinar al clerului din capitală, — convocat în cea mai mare grabă spre a aviza la măsurile imediate cerute de gravitatea situației, — au luat parte și delegații Sf. Sinod, anume doi Mitropoliți și doi Episcopi, spre a susține cu toată convingerea drepturi legitime, a stârnit o profundă satisfacție, îndelung aplaudată de îngrijorații sălii Ateneului Dichiu.

Președintele Asociației, cum și alți oratori de seamă au comentat, cu drept cuvânt, în declarații recunoscătoare această solidarizare spontană a Episcopatului cu acțiunea rapidă și impresionantă a preoțimei noastre amenințate.

În adevăr înalții Ierarhi prezenți la Congres, după ce prin glasul competent al I. P. S. Mitropolit *Nicodim* al Moldovei și-au spus gândurile răspicat, au ținut să se prezinte și dlui prim-ministru Gh. Tătărescu, pledând cu demnitate și bărbăție cauza cea mare a Bisericii noastre.

Dacă atitudinea aceasta a putut impresiona atât de mult clerul din București, încât să deslușească în ea pagina unor zile de multă vreme așteptate, n'avem decât să ne bucurăm și noi de o asemenea revelație sufletească.

Dar aici în Ardeal, trebuie s'o mărturisim, gestul schițat nu era o noutate, deoarece el face parte din fenomenele normale ale vieții noastre bisericesti. O veche tradiție, cu care ne mândrim totdeauna, a creat la noi acele admirabile legături între *Episcop, preoți și popor*, cari au constituit pârghia rezistenței noastre în vijelia vremurilor grele și secretul înfăptuirilor durabile, ce ne-au dus la marea victorie a sufletului ortodox.

Ierarhii nostri s'au găsit mereu în fruntea acțiunilor bisericesti, culturale și naționale, fără însă a-i fi coborât vr'odată în mișcări incompatibile cu prestigiul și situațiunea lor. Venerația ce li s'a acordat de noi, ca și iubirea ce ei au arătat-o clerului și mirenilor, ne-a cimentat ca într'o familie înțeleaptă, solidă și creatoare.

Această frumoasă solidaritate religioasă, prinsă în formele democrației șaguniene, speram să-și întindă minunile

asupra întregii Biserici ortodoxe, prin opera de unificare din 1925.

O serie de imponderabili, printre cari influențele politice au avut un rol covârșitor, n'au îngăduit atingerea acelor înalte obiective de sigură *disciplină bisericească*.

Nu se poate tăgădui însă, că în cea dintâi decadă de viață unitară ecleziastică, s'au realizat totuș progrese apreciabile în această direcțiune, cum ne-au dovedit-o și cele din urmă alegeri chiriarhale. Iar o serie de instituții, cum sunt asociațiile Clerului, tovarășiile tinerimii, organizația mirenilor în F. O. R. și altele, ivite tot în această, epocă nu fac decât să servească, în mod conștient, ideea cuceritoare a *solidarității* noastre ortodoxe.

Importanța ei se resimte, de cei mulți, abia în clipe grele, la răspântii nebănuite, când primejdiile ne bat în poartă.

Atunci acordurile colective se infiripă repede, amenințării își strâng rândurile și se supun, fără împotrivire, lozincilor dictate de supremul instinct al conservării.

Din nenorocire, după încetarea furtunii se risipește fără urmă și acest entuziasm ce unise, ca într'un bloc de stâncă, miile de energii disperate. Căci

„Că de veți ierta oamenilor greșalele lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel ceresc. Iară de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșalele voastre“.

Mateiu 6, 14.

lipsește sentimentul identificării individuale cu marile interese sociale, care nu se dobândește decât printr'o continuă *disciplinare spirituală*, derivată din conștiința înaltelor idealuri morale, ce stăpânesc neamurile lumii.

Ei bine, câte-ò izbeliște ca cea de azi a salariilor, vine să ne demonstreze, ca într'o lecție amară, cât de necesară este școala grea, dar fructuoasă a *solidarității ortodoxe*.

Lipsa ei am resimțit-o de atâtea ori în acești ani, nu numai sub raportul vicții noastre bisericesti interne, dar în deosebi în lupta aprigă cu dușmanii ortodoxiei, fiind siliți să înregistrăm *umiliri* în adevăr nedemne de o Biserică, atât de glorioasă în istoria strălucitelor înfăptuiri naționale.

Și atunci, se cuvine să ne deșeptăm din *egocentrismul* atât de nejustificat ce ne domină astăzi, făcând loc larg în sufletele noastre *solidarismului* generos și mântuitor.

Numai prin el vom putea câștiga biruințele, la cari ne gândim în sbuciumul grav al ceasului de față.

„Ori ce lucrați, lucrați din toată inima, ca pentru Domnul și nu ca pentru oameni. Bine știind că dela Domnul veți primi răsplata moștenirii.“

Coloseni 3, 23-24.

FOILETON

Educația tineretului.

Astăzi asistăm la spectacolul trist oferit de spiritul modern îmbibat de suflul ateismului și materialismului agresiv, al laicismului ateu și francmason, care a deslănțuit o goană înfrigurată după senzații noi, neîncercate încă, o sete nepotolită după voluptate, un sexualism desmățat, ce plutește pretutindeni în atmosfera socială, lăfăindu-se în văzul tuturor, o dorință de învârteală și parvenire pentru a ajunge cât mai sus, cât mai repede și cu cât mai puțină trudă.

Dacă acesta este aspectul general al societății din zilele noastre și dacă acest aspect e așa de îndepărtat de cel al vremurilor tihnite dinainte de război, vremuri ce ne apar aproape într'o aureolă patriarhală, cu toată perspectiva așa de scurtă

de timp de când au ajuns și dacă în fața acestui tablou sombru și se strânge inima de durere, nu se poate să nu-ți pui întrebarea: oare din această stare haotică este vre-o posibilitate de eșire?

În treacă fie zis, acest fenomen morbid n'a apărut numai la noi, ci în aproape toate țările, fie că au luat, fie că n'au luat parte la marele război. El e urmarea firească a repercursiunilor create de acest flagel mondial, cari repercursiuni se resimt pretutindeni, asemenea efectelor unui eu neproductiv. Evident, aceasta nu poate fi o scuză pentru noi, mai ales pentru faptul, că deși el a fost general, astăzi însă nu mai e, deoarece alte țări au reacționat, căutând să revină la acele vremuri, când era mai multă omenie și mai multă bună înțelegere printre oameni. În vederea acestei reveniri s'au ținut diferite congrese, în cari s'a examinat problema sub toate aspectele ei, ajungându-se la concluzia — firească de altfel — că totul se datorează unei crize morale fără pereche în istoria

lumii și că — deci — salvarea nu poate veni decât dela o reformă a învățământului. Odată acest lucru constatat de cele mai autorizate elemente, concluziile n'au rămas literă moartă, ci ele au fost traduse în faptă, începându-se o campanie de reeducare cetățenească. Cum lucrul acesta cu oamenii maturi este aproape o imposibilitate, s'a aplicat și aici lozincă din viața economică: dacă brazdele dela suprafață s'au istovit, trebuie să ari mai adânc. Transpusă pe terenul moral, această lozincă înseamnă, că trebuie cucerite pentru aceste vederi noi tinerele generații, încă nemolipsite de psihoza bolnăvicioasă a timpului. De aici strigătul de alarmă al tuturor pedagogilor cu renume mondial: „formați caractere.“

La noi de asemenea a pătruns acest strigăt, concretizat așa de clar în următoarele cuvinte ale dlui prof. univ. Gh. Antonescu: „Azi nu ne mai mulțumim cu școala, care încarcă spiritul elevilor cu un capital cât mai mare de cunoștințe, ci pre-

Comemorarea eroilor Horia, Cloșca și Crișan în comuna Cărpiniș.

Comuna Cărpiniș, din Munții Apuseni, a dat neamului românesc, pe doi, dintre cei trei martiri, din 1785, pe *Cloșca și Crișan*, cari împreună cu eroul din Albac, căpitanul Horia, au rupt, acum 150 de ani, prima zală din lanțul robiei națiunii române.

Împlinindu-se — în ziua de 28 Februarie a. c. — un veac și jumătate, dela martirajul acestor trei eroi, conducerea comunei noastre, în frunte cu preotul și învățătorul ei, a luat măsuri ca în această zi, să se serbătorească tristul eveniment, cu un fast deosebit.

În scopul acesta, preotul comunei a cerut concursul intelectualilor din orașelul *Abrud*, făcând propunerea ca toate oficialitățile, precum și școalele secundare de băieți și fete, în frunte cu Batalionul 5 V. M. și muzica militară, să se deplaseze în această comună. Nu s'a putut obține acest concurs deoarece ordinul guvernului țării cerea, ca în toate centrele și satele, cari au luat parte la evenimentele din 1784, să se aranjeze serbări pentru martirii neamului.

Astfel intelectualii *Abrudului* hotărâră comemorarea lui Horia, Cloșca și Crișan în oraș, iar în Cărpinișul lui Cloșca și Crișan să se officieze un parastas pentru sufletul martirilor.

Dacă nu s'a putut obține acest concurs pentru a se putea face o grandioasă serbare, iată că s'a găsit un suflet mare, care s'a gândit la comuna *Cărpiniș* și la strănepoții marilor eroi Cloșca și Crișan, și prin frumoasa și creștineasca faptă a ridicat, nespuse de mult, simbolul serbării noastre.

Iubitul nostru Părinte sufletesc, *Prea Sfințitul Nicolae*, Episcopul Moldoilor, a fost singurul, care s'a gândit că în comuna *Cărpiniș* — în ziua de 28 Februarie — trebuie să se facă mai mult decât o simplă serbare școlară.

Prea Sfințitul nostru Stăpân trimite strănepoților marilor eroi din Cărpiniș, un creștinesc dar, și face

ca toți copiii de școală, toți săracii comunci și mulți alți credincioși, aproape 300 persoane, să primească parastas de sufletul eroilor.

Bucuria copilașilor a fost de nedescris, iar săracii primeau darul cu lacrimi în ochi, convinși fiind cu toții, că, într'adevăr, Horia, Cloșca și Crișan au fost oameni mari și însemnați, dacă însuși Prea Sfințitul Episcop pune pomană de sufletul lor.

Comemorarea eroilor s'a făcut cu săvârșirea sf. Liturghii urmată de oficierea parastasului, asistând la aceste sfinte slujbe toți copiii de școală, numeroși credincioși ai parohiei și o delegație din partea Batalionului 5 V. M., din *Abrud*, compusă dintr'un pluton de soldați sub comanda unui ofițer.

La ora 12 s'a desfășurat programul elevilor școalelor primare din loc cuprinzând frumoase cântece naționale și poezii patriotice.

În sf. Biserică a vorbit preotul locului, despre însemnătatea zilei:

„Horia, Cloșca și Crișan au condus cea mai dreaptă revoltă, iscată vre-odată pe pământul românesc, revolta obidiților iobagi, pentru cari dreptate pe pământ n'a fost, căroro nemeșii unguri le-au furat și avutul, și munca, și cinstea, și viața. Prea puțini dușmani ai neamului românesc și-au luat dreapta plată în această revoluție, ca să poată fi răzbunată o zecime măcar, din miile de iobagi asupriți de cei ce au uitat că este în ceruri un Dumnezeu al dreptății și pe aceste plaiuri un popor cu drepturi vecinice asupra acestui pământ sfințit cu sângele lui...”

Datoria noastră sfântă de azi e să apărăm granițele țării întregite, dându-ne viața fără precupețire, iar pe marii eroi ai neamului nostru să-i cinstim și venerăm prin pioase aducerii aminte, urmând sfatul și faptele Prea Sfințitului nostru Părinte Nicolae Ivan, care prin creștineasca faptă ne-a dat pildă vie cum trebuie cinstită memoria marilor dispăruți ai neamului nostru.”

Pr. G. G.

F. O. R.

Activitatea F. O. R-ului Secția Eparhială Cluj.

În ciclul conferințelor aranjate de F.O.R. Secția Eparhială Cluj, a vorbit Duminecă în 31 Martie dl prof. univ. Valeriu Moldovan despre „Drumul spre libertate și lumină a Bisericii ortodoxe române din Ardeal”.

În introducere conferențiarul a făcut mențiune despre împlinirea chiar în zilele aceste, a unui deceniu dela înfăptuirea grandioasei opere de unificare „Legea și Statutul de organizare a bisericii ort. rom.” din 1925.

Scoate în relief două momente mai importante ale acestei opere, legate de numele Ministrului de Culte Alexandru Lapedatu.

Pe planul internațional, după unificare ortodoxia română s'a situat atât ca număr cât și ca importanță la *locul prim* între toate bisericile ortodoxe din lume. Cu cele peste 13 milioane de credincioși, biserica ortodoxă română a lăsat în urmă Biserica din Iugoslavia cu 6.5 mil., cea din Grecia cu 6 mil. și cea din Bulgaria cu 5 milioane ortodocși. Faptul acesta implică *obligamente* de expansiune și iradiare a unei științe și culturii ortodoxe.

Cel de al *doilea* moment rezidă în așezarea Bisericii ortodoxe române pe bazele unei largi *autonomii*, singură proprie de a-i asigura libertatea de mișcare întru ajungerea înaltei ei misiuni culturale și de menținere a sufletelor.

De pe *culmea* de libertate și lumină, pe care am urcat în urma fericitei realizări a operei de unificare, conferențiarul își îndreaptă privirile asupra *trecurului* de umiliri și persecuțiuni, pe cari a avut să le îndure în deosebi Biserica ortodoxă din Ardeal.

Ca punct de plecare conferențiarul arată situația de drept din timpul „Aprobatelor” și „Compilatelor” (din 1653—1669). — Biserica românească e degradată de starea bisericii *toleratā* „usque ad beneplacitum”.

Analizează dispozițiile umilitoare ale Aprobatelor față de preoții români. Unirea cu Roma dela 1700 a aruncat biserica ortodoxă la marginea prăpastiei. Salvarea ei se mulțumește în linia primă rezistenței eroice a poporului țaran, de ambe sexe, care a mers până la mucenicie. Însași fanatica Maria Terezia, văzându-se în imposibilitate de a frânge această neașteptată rezistență a poporului, a fost nevoită să ordone la 1760 încetarea persecuțiilor nedrepte față de Românii ortodocși.

O relativă schimbare în spre mai bine se produce pe urma edictului de toleranță din 1781 a lui Iosif al II-lea și al Decretului din 1783, prin care accesul la slujbele de Stat și comitatense a fost scos de sub monopolul celor 4 religii recepte, având a se ține seamă numai de vrednicie și pregătire, fără considerare la confesiune.

După moartea luminatului împărat, Românii în frunte cu cei doi episcopi G. Adamovici și I. Bob s'au adresat printr'un memorand Curții din Viena, cerând dreptate și egalitate pentru poporul român și bisericile lui. Rezultatul acestei mișcări, cunoscută sub denumirea de „*Supplex libellus valachorum*”, a fost articolul de lege LX. din 1792, prin care biserica ortodoxă a fost avansată dela situația de confesiune „*toleratā*”, la una ceva mai bună, adică de biserică „*recunoscută*”, fără însă de a fi învrednicită de privilegiile celor 4 religii „*recepte*” (catolicii, luteranii, calvinii și unitarieni). Nu i s'a admis însă dreptul de a-și alege episcopul, drept pe care l-a avut chiar sub regimul Aprobatelor. Episcopul român ortodox avea să fie *numit* de împăratul. Dreptul de alege i s'a încuviințat abia în 1809.

În primul program politic al Românilor, proclamat în adunarea din 3/15 Mai 1848, s'a cerut în ce privește bisericile românești:

1. *Egală îndreptățire* a lor cu cele patru confesiuni recepte.

2. *Reînființarea Mitropoliei ortodoxe*, autonome.

tindem o școală, care să formeze caractere și să prepare pe elevi pentru viață; azi valorăm mai mult procentele ce dă acel capital, decât capitalul însuș. Nu ne mai întrebăm ce știe, pe de rost, un om-care a ieșit din școală, ci ce este și ce poate. Azi nu mai cerem în învățământul elementar și secundar știința pentru știință, ci știința în vederea formării personalității, nu mai înțelegem școala ca un scop în sine, ci școala pentru viață.”*)

Se pretinde cu alte cuvinte dela învățământ, ca el să fie educativ, și nu instructiv, să nu se adreseze numai rațiunii, ci în primul rând să influențeze asupra laturii emotive, tinzând să deștepte sentimente morale, întărindu-le în așa măsură, încât tinărul să se conducă în toate împrejurările vieții de ele. Acest ideal educativ pedagogia modernă vrea să-l realizeze cu concursul tuturor obiectelor, ce se predau în școală, fără de nici o deosebire. Dacă — deci — aceasta se cere dela toți cei ce se ocupă cu creșterea fineretului, atunci cu cât mai vârtos se cere dela preotul-catehet, a cărui menire este doar tocmai formarea

*) Gh. Antonescu: „Din problemele pedagogiei moderne”. Ed. II. pag. 148—9.

caracterului, întărirea omului intern pentruca să lupte cu succes împotriva patimilor și instinctelor dependente de trup.

Dupăcum sculptorul, în clipa când se apropie de blocul de marmoră, are înaintea ochilor imaginea capod'operei, pe care vrea să o cioplească, tot așa și educatorul trebuie să aibă o imagine, un ideal, după care vrea să modeleze sufletul fraged al copilului. Care e acest ideal educativ? Cu privire la această întrebare răspunsurile sunt împărțite. Totuși majoritatea pedagogilor e de acord, când pretind, ca atât familia, cât și școala să formeze caractere. De aici altă întrebare: ce e caracterul? Ce înțelegem când zicem despre cineva: acesta e om de caracter? Înțelegem deprinderea voinței omului de-a lucra totdeauna în direcția binelui. Iar om de caracter e acela, care are păreri sănătoase, principii nobile, pe cari nu le părăsește nici chiar când i se cere vre-o jertfă. Din contră om șovăelnic, nestatornic, în care nu poți avea nici o încredere, sau folosind o expresie mai tare, lipsit de caracter e acela, care-și schimbă părerile împotriva convingerilor sale intime, după împrejurări, devenind necredincios față de principiile a-

vute, îndată ce ar trebui să sufere câtuși de puțin pentru ele. În acelaș sens se pronunță și marele pedagog Foerster când zice: „A avea caracter înseamnă a-ți concentra și a-ți întări energia voluntară; înseamnă a te libera de influențele din afară; a pune unitatea în locul contradicțiilor; în sfârșit, a birui toate formele lașității și ale moliciunii.”*)

Pentru realizarea acestui ideal educativ, pedagogia laică ce prototip propune? După chipul și asemănarea cui vrea să facă educația copilului? După a cutărui filosof întemeetor al unui sistem de morală laică, zisă filosofică? Dar principiile propuse de el poartă pecetea subiectivismului. Ele sunt păreri personale ale autorului, care vrea să le impună drept norme generale, obligatorii pentru toți. Cum însă ele sunt produsul rațiunii unui om, ele poartă pecetea individualității a autorului lor, membru al unui anumit cerc social, ale cărui vederi se vor reoglindi în întregul sistem, izbindu-se de vederile unui alt cerc, cu altă mentalitate, cu alte interese. De aici acel antagonism, acele critici și sfâșieri reciproce așa de obicinuie între aderenții diferitelor sisteme.

*) Foerster: „Școala și Caracterul”. Ed. II. pag. 13.

Primul desiderat s'a îndeplinit abia la 1864 prin legea despre „Înarticularea națiunii române și a confesiunilor ei“ votată de dieta dela Sibiu. Reînființarea Mitropoliei ortodoxe, desfăcută de cea sârbească și coordonată ei, s'a făcut prin stăruința marelui Andrei Șaguna la 1868.

„Statutul organic“, care se leagă pe veci de numele lui Șaguna, nu a murit deodată cu unificarea din 1925, deoarece aproape toate dispozițiile lui au trecut și în „Legea și Statutul de organizare și unificare a Bisericii ortodoxe române din 6 Mai 1925.“

Opera lui Șaguna a renăscut, ca și paserea Phönix, din propria ei cenușă, ea trăește „cu moartea pe moarte călcând“, și va trăi cât timp pe teritoriul Daciei, udat cu sudoarea și sângele moșilor și strămoșilor, vor exista *Români și Ortodocși*.

Conferințele

Societății studenților în teologie „Credința Ortodoxă“ din Cluj.

În acest an cercul de studii s'a redeschis prin conferința dlui prof. Dr. I. Pașca, despre „Personalitatea și alegerea marelui patriarh Fotie“ ținută în ziua de 16 I. tr.; în sala festivă a Episcopiei.

Di conferențiar trasează mai întâi caracterele epocii și viața bizantină din sec. VI—VIII pentru a putea înțelege mai bine încadrarea lui Fotie, în acest mediu bisericesc-politic-cultural.

Fotie a fost un legionar d'n falanga de elită a oamenilor culti ai epocii. Era de-o erudiție rară. Nu era contestat lucrul acesta nici de dușmanii mai obiectivi. A ocupat funcții importante în stat, a fost șef al gardei, prim secretar de stat, senator de I. rang. În anul 858 fu ales patriarh. A fost tuns monah și în 5 zile arhiepiscopul Siracuzei, îl trecu prin toate treptele ierarhice. Alegerea lui Fotie nu constituie o abatere dela canoane. Au mai fost cazuri, când episcopii au fost aleși dintre laici

(sf. Ciparian, etc.). Era în obiceiul timpului ca laicul ales ierarh să stea șase luni la mânăstire. Fotie n'a stat, dar el nici nu avea nevoie pentru aceea pregătire, pentru că avea cultura teologică și era de-o moralitate impecabilă. Având mulți dușmani (în special ignatienii) Fotie roagă pe împăratul Mihail III-lea să convoace un sinod spre a i se clarifica pe deplin situația. Sinodul s'a convocat, luând parte la el pe lângă episcopi din Orient și 2 (doi) delegați ai papei Nicolae I. Delegații papei au recunoscut valabilitatea alegerii lui Fotie. Papa a pedepsit însă pe delegați, și a protestat contra lui Fotie. Acest protest l-a adus în conflict cu împăratul. Acest conflict cauzat de alegerea lui Fotie va contribui la pregătirea schizmei celei mari. Împăratul Mihail III a fost ucis de Vasiliu, pe care Fotie n'a voit să-l recunoască, fapt pentru care a fost aruncat în exil. Mai târziu, împăratul îl recheamă, iar la 877 ajunge iarăși patriarh, recunoscut de toți episcopii și chiar delegații Papei dela sinodul din Sofia.

Astfel într-o formă bine documentată ni se lămurește pe deplin, o problemă mult discutată de cei ce au fost și sunt împotriva adevărului istoric.

Convocător.

Cucernicii preoți aparținători cercului religios II. (Valea-Bârgăului), prin aceasta se convoacă la conferințe împreunate cu misiuni religioase după următorul program:

1. *Duminică 7 Aprilie, ora 3 p. m.* în parohia *Iad*: Pavcernița cea mare și mărturisirea credincioșilor, eventual alte rugăciuni de canon. Luni la ora 8 a. m. Liturghia înainte sfinită, cu predică (Pr. T. Ciuruș), vor funcționa Pr.: I. Suceava, A. Monda, T. Ciuruș, A. Flămând și V. Lunčan.
2. *Tot Duminică în 7 Aprilie la ora 3 p. m.*, cu acelaș program, în parohia *Cușma*, unde vor funcționa Pr.: N. Cristea, A. Pop, I. Buzdug, A. Man și N. Suci. Predica o va rosti Pr. I. Buzdug.

3. *Luni în 8 Aprilie ora 4 p. m.* în parohia *Dorolea* se vor întruni toți preoții aparținători grupului și vor executa acelaș program, iar la liturghie va predica Pr. N. Suci.

4. *Miercuri în 10 Aprilie ora 3 p. m.*, întreg grupul se va întruni în parohia *Rusul-Bârgăului*, executând programul stabilit și cu Denie. Va predica Pr. A. Pop.

5. *Joi în 11 Aprilie ora 3 p. m.* în parohia *Josenii-Bârgăului*, acelaș program. Va predica Pr. T. Ciuruș.

6. *Vineri în 12 Aprilie ora 3 p. m.* în parohia *Miflocenii-Bârgăului*, cu acelaș program și cu Denie, iar Sâmbătă în 13 Martie liturghia Sf. Ioan Gură de aur, va predica Pr. N. Cristea.

7. *Duminică în 14 Aprilie ora 3 p. m.*, în parohia *Susenii-Bârgăului*, cu acelaș program. Va predica Pr. Ier. V. Lunčan.

8. *Luni în 15 Aprilie ora 3 p. m.*, în parohia *Prundul-Bârgăului*, cu acelaș program. La liturghie va predica Pr. A. Flămând.

9. *Marti în 16 Aprilie ora 3 p. m.*, în parohia *Bistrița-Bârgăului*, cu acelaș program în 2 grupuri: I. în sat, al II-lea pe pustă. În sat va predica Pr. I. Suceava, pe pustă va predica Pr. A. Man.

On. frați preoți se vor îngriji de bunul succes al acestui program și își vor pregăti credincioșii din vreme. Prundul-Bârgăului, 22 Mart. 1935.

Pr. N. Cristea, secretar.

INFORMAȚIUNI

Biserică românească în Palestina. De sf. sărbători ale *Învierii din acest an, un grup impozant de pelerini români vor merge să se închine la locurile sfinte. Cu această ocaziune ei vor asista și la evenimentul însemnat al punerii pietrii de temelie a bisericii românești, ce se va înălța pe malurile Iordanului, aproape de locul unde s'a botezat Mântuitorul.*

Frăția Ortodoxă Română Cercul Protopopesclu Cluj, va ține Duminică, 7 Aprilie a. c., ora 4 p. m., în Școala primară de stat Nr. 3 din Cluj (Str. Avram Iancu), o serbare religioasă cu următorul program:

1. Cuvântul de deschidere al președintelui cercului.
2. „Cu noi este Dumnezeu“, cor bărb.
3. „De Tine se bucură“, cor bărbătesc de C. Porumbescu.
4. „Valea Iordanului și Marea Moartă“ conferință cu proiecțiuni ținută de dl Dr. Emil Pop, prof. șef de lucrări la facult. de științe Cluj.
5. „Cerurile spun“ cor bărb. de Davidoff.
6. „Ție se cuvine cântare“, cor bărbătesc de Vorobchievici.
7. „Priceasnă“ (solo) cântare.
8. Declamație de dl E. Enescu, stud. în teol.
9. „Iehova mă conduce“, cor bărb.

bătesc de Mandicevșchi. 10. „Trei colori cunosc pe lume“, cor bărb. de Gh. Dima. 11. „Pe-al nostru steag“, cor bărb. de T. Popovici. 12. Încheierea serbării.

Cântările se vor executa de corul teologilor sub conducerea dlui prof. Dr. V. Petrașcu. — Intrarea liberă.

M. S. Regele între săteni. Suveranul nostru iubit a făcut zilele trecute o vizită prin câteva sate din județul Ilfov, cercetând de aproape viața și nevoile țăranilor. Poporul a rămas adânc mișcat de această deosebită atențiune regală, în care vede zorii unor vremuri noi pentru plugarii țării.

Economii mari. După sforțări mari bugetul general al Statului votat zilele trecute de Parlament, a fost redus cu un miliard și șapte sute milioane Lei. Dar nevoia apărării țării, impusă de situația internațională tulbure de azi, a cerut sacrificii speciale, sub forma unor sporuri de taxe de consumație, pe cari cetățenii patrioți le-au consimțit bucuroși, fiind că sunt perfect justificate. Greșesc profund ziarurile și minoritarii, cari combat aceste jertfe naționale.

Față de îngustimea, de instabilitatea și lipsa de autoritate a moralei filosofice se ridică morala creștină cu obiectivismul ei absolut, punându-ne înaintea icoana sublimă a figurii lui Hristos, iar drept norme drepte de urmat regulile morale stabilite de El, potrivite pentru toate clasele sociale, fără considerare la timp și spațiu. Față de acest prototip și de aceste norme, morala filosofică ce poate opune? Nimic. Iată, deci, adevăratul ideal moral, în forma sa cea mai cristalină, spre care trebuie să tindă preotul-educator, „stăruind cu timp și fără timp“ la realizarea lui.

Pentru aceasta ce mijloace-i stau la dispoziție? Cele obicinuite, cari intră în îndatoririle lui de pastorație sufletească: familia și școala. În epoca preșcolară, adică până la șapte ani, când copilul stă încă numai sub supravegherea familiei, el va întrebuița un mijloc indirect, întrucât încă n'a venit în contact direct cu el. Va lumina pe părinți, arătându-le datorii ce au față de copiii lor. Odată părinții luminați și câștigați pentru acest scop, preotul va avea în ei cei mai prețioși colaboratori în misiunea așa de spinoasă, dar atât de înălțătoare a educației tineretului.

Iar din momentul cercetării școlii primare, preotul vine în direct contact cu ei, în cursul celor două ore la săptămână cât le predă religia. În era antebelică acest contact era mai viu. Pe atunci preotul nu îndeplinea numai rolul de catehet, ci era și directorul școlii confesionale, la care toate puterile didactice erau pătrunse de acelaș duh, stând în serviciul aceluiaș stăpân comun simbolizat prin biserică Sa văzută. Astăzi însă școlile primare sunt de stat, iar învățătorii de multe ori de altă confesiune, ceea ce aduce cu sine, că în școală se face mai multă instrucție, decât educație, ori dacă se face și educație, aceasta are mai mult caracter laic; învățătorul neavând nici un obligament material față de biserică. Coloritul religios urmează deci să-l imprime preotul în grădina sufletului copilăresc. Întrucât însă și preotul face mai mult instrucție, mărginindu-se mai ales numai la predarea materiei impusă de programa analitică, se resimte nevoia unui alt teren de activitate, unde influința lui educatoare să fie mai accentuată. Acest nou teren de muncă îl vedem noi oferindu-se prin crearea instituției străjerilor țării și a introducerii cercetășiei și la sate. Pătrunzând marele aport ce-l

pot oferi aceste așezăminte în vederea formării caracterului moral pe bază religioasă, I. P. S. Patriarhul nostru a lansat apelul publicat zilele trecute în toate ziarurile, îndemnând preoții să contribuie „la completarea creșterii acestui tineret, spre a deveni buni creștini, iubitori de biserică și gata a trăi după principiile ei.“

Prin aceasta se deschide pe terenul pastorației celor mici, a membrilor de mâine ai bisericii, un câmp nou de activitate, a cărui necesitate a fost adânc simțită de cei ce iau în serios misiunea lor de conducători ai turmei către Hristos. Depinde de felul cum va activa preotul pentruca din această muncă să răsăre acea zidire nouă, acel tip creștin în care să se reoglindescă chipul și viața Mântuitorului, precum soarele se reoglindeste, când răsare, în fiecare bob de rouă, care atârnă, strălucind, pe fiecare fir de iarbă.

Dată fiind însemnătatea problemei, vom reveni cu amănunte.

Pr. EMIL NICOLESCU

Cetiți și răspândiți „Viața Ilustrată“

Vicar nou. *Duminica trecută s'a făcut la biserica Domnița Bălașa din București hirotonia de Arhiereu a Î. P. C. arhim. Galaction Gordun, ales Vicar al Eparh. Râmnicul-Noul Severin. La solemnitate a asistat și Î. P. Sf. Patriarh Miron.*

Un nou timbru cultural. În Cameră s'a depus un proiect de lege, care introduce un nou timbru de 50 bani, obligator pe cereri, acte, scrisori etc. Venitul acestui timbru cultural va fi destinat pentru construcții școlare și burse în folosul elevilor săraci dar distinși. Apreciem frumoasele intențiuni, cari au prezidat la introducerea acestui impozit indirect. Dar construcțiile de biserici nu sunt oare tot atât de necesare, prin satele noastre înapoiate, spre a li se rezerva și pe seama lor o cotă din acest venit considerabil?

Delictele contra Cultului. *În noul Cod penal s'au introdus câteva amendamente, la cererea Ministerului de Culte, menite să stabilească sancțiuni severe împotriva acelor, cari săvârșesc acte contrare Bisericilor recunoscute, numite „delicte contra Cultului.“*

Anume se prevede închisoare și amendă în bani:

a) *când conducătorii unui cult primesc persoane cari n'au îndeplinit formalitățile legale de părăsire a cultului vechiu;*

b) *când se propagă doctrine religioase și se practică riturilor contrare intereselor de stat, ordinii publice și bunelor moravuri;*

c) *când prin cărți, broșuri, articole se defaimă cultele recunoscute;*

d) *când preoți caterisiți, călugări plecați sau excluși din mănăstiri, preoți a căror hirotonie nu este recunoscută, săvârșesc totuși funcțiuni bisericesti și poartă haine preoțești.*

Aceste dispoziții sunt binevenite, și dacă ele vor fi aplicate, multe din anomalii vieții bisericesti de azi au să dispară.

Lumină pretutindeni. Duminică 31 Martie a. c., ora 4 p. m., a avut loc o serbare religioasă la școala primară de stat Nr. 10, în cartierul Dâmbul-Rotund, aranjată de Pr. Gavril Relea, adm. parohiei de mai sus. Activitatea ce păr. Relea o desfășură cu multă râvnă în acest ogor, este de a chema la calea vieții adevărate, aceste suflete, această turmă, pândită de atâția lupi îmbrăcați în piei de oi. Cuvântul pe care C. Sa l-a sămănat cu această ocazie, în fața unei săli arhipline de ascultători, a fost despre „Caritatea creștină“. Cei ce însetează după Domnul, nu-l vor afla, dacă nu se vor opri la plânsul ce strigă în urmă, dacă nu vor ajuta pe cei nevoiași, pe cei loviți de soartă. „Acum mai mult ca ori când, sufletele noastre trebuie să fie încălzite de dragostea față de Dumnezeu prin mila față de aproapele nostru, căci

ea este aceea ce ne apropie de Dumnezeu“, astfel încheie păr. Relea.

Programul este îmbogățit prin bucățile muzicale, executate de corul Gimnaziului „C. Angelescu“ sub conducerea dlui prof. Dr. N. Ursu, care prin deosebita pricepere ce o are în mânăirea baghetei, a știut să scoată în adevăratul înțeles al cuvântului, — frumosul. A știut ca prin executarea precisă a cântărilor, să stârneasce nesfârșitele aplauze ale publicului. După terminarea programului, păr. Relea, în numele credincioșilor parohiei ort. rom. Dâmbul-Rotund, mulțumește dlui prof. Dr. N. Ursu, pentru binevoitorul concurs ce l-a dat. *Ion Gh. Mateiu.*

Sașii protestează. Com-patrioții nostri s'au supărat că bugetul Cultelor s'a votat de Cameră, fără ca deputații sași să fie anunțați înainte. Astfel dl Hans Roth a ținut să protesteze și să se plângă de reducerile aplicate bisericii săsești, amenințând Guvernul, că dacă nu revine, dumnealor vor reclama peste hotare.

I-a răspuns dl ministru Al. Lapedatu, demascând toată ipocrizia săsească, care pretinde acum să fie socotite ajutoare „benevole“ lefurile solide primite de preoții sași dela comunele bisericesti, pe cari în consemnarea averilor le trecuseră ca venituri sigure. Ceva mai mult, chiar și enormele impozite bisericesti, ce le impun credincioșilor cu forța, zic că sunt venituri întâmplătoare și voluntare, deși tot dl Roth cu soții săi intervin de luni de zile pe lângă guvern să legalizeze aceste impozite, încasându-le prin organele fiscale. În consecință la calcularea salariilor preoțești nu le putea trece de loc cu vederea. Ar fi însemnat un abuz și o păgubire a Cultelor sărace.

Încasarea impozitelor. Ziarele minoritare și demagogii de răspântie strigă împotriva măsurilor severe luate de organele fiscale pentru încasarea impozitelor către stat. Le înțelegem intențiile, dar ele sunt de condamnat. Căci Statul era pur și simplu sabotat în drepturile lui, mai ales în Ardeal de către minoritari. Ni s'a arătat de pildă, că în Cluj încasările reprezentau în Octomvrie trecut abia 11%. Astăzi pe urma „străngerii șurubului“, încasările s'au ridicat la 75%. Numai impozite restante, adeseori și de 10 ani. Ba un milionar cunoscut, care datora suma enormă de 700.000 Lei, numai pe urma execuției silite ce i s'a aplicat, a consimțit să plătească. Să ne mai mirăm, că Statul e în criză financiară, și reduce lefurile de mizerie ale Clerului și altor slujbași, când mării bogătași, întreprinderile streine și minoritarii refuză de ani de zile să-și plătească dările?

Manoperele catolice. Aflăm că e pe cale să se pro-

ducă o nouă manoperă contra Statului. Anume ordul minorităților este dat în judecată de Stat pentru că deține ilegal o serie de imobile școlare. Câteva procese le-a și pierdut definitiv, iar altele sunt pendinte în fața Casației. Catolicismul rafinat și profitor a recurs la o stratagemă: prin reprezentanții lui declară că renunță la aceste proprietăți, dacă Statul se obligă să plătească 6 mil. Lei despăgubiri, și recunoaște personalitatea juridică a tuturor ordurilor călugărești catolice din România.

Admirați cutezanța acestor călugări, cari nu sunt decât agenți deghizați ai revizionismului unguesc în blânda noastră țară.

Eroisme preoțești. În Tasmania din sudul Australiei, un bătrân preot englez Charles L'Oste, imigrat acolo la 30 ani, și-a serbat de curând a 106 aniversare în mijlocul credincioșilor săi. Perfect sănătos, îndeplinindu-și cu pasiune chemarea pastorală și astăzi, el a ținut să dea și un exemplu de mare eroism, hotărându-se să se urce în acroplan de mai multe ori, spre a-și vizita enoriașii. Din fericire n'a avut de suportat nici un inconvenient.

Descinderi la mănăstirile catolice din Germania. Un comunicat al poliției din Berlin anunță că s'au făcut perchiiziuni în numeroase mănăstiri catolice de pe întreg cuprinsul Germaniei. Aceasta, deoarece călugării și călugărițele erau bănuși că au trimis prin fraudă în străinătate devize și titluri. Ancheta a dovedit că s'au comis delicte foarte grave în această materie și că sumele trimise peste graniță se ridică la 2,000.000 mărci, adică 100 milioane Lei. Până acum au fost arestați numeroși călugări și călugărițe.

On. Preoți! Recomandați credincioșilor „PÂINEA VIEȚII“ carte de rugăciuni pentru toți creștinii, tipărită cu binecuvântarea și aprobarea P. fS. Sale Episcopul Nicolae al Clujului, fiind cea mai ieftină și bogată carte de rugăciuni. Prețul 30 Lei, legată. La comandă de 10 bucăți acordăm rabat. Se găsește la *Librăria Eparhiei ort. rom. din Cluj (Piața Cuza Vodă Nr. 6).*

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2350—1935.

Comunicat oficial.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor se îngrijește și anul acesta la serbarea sădării arborilor și pomilor fructiferi, ca un puternic mijloc de propagandă pentru crearea unei conștiințe silvice în mijlocul poporului și al dragostei pentru cultura pomilor roditori. Foloasele materiale și imateriale indisolubil legate de existența pădurei sau plantațiilor de arbori fructiferi, importanța lor ca izvor nesecat de venituri ale economiei țării și un permanent scut de apărare națională, trebuie mereu amintite spre a redeștepta în toate inimile o dragoste conștientă și înțelegătoare pentru ele, care ne-au fost, ne sunt și ne vor fi un bun neprețuit. Față cu situația geografică și climaterică, serbarea nu se poate efectua peste tot în aceeași zi, dar se

va desfășura treptat pe zile și pe localități în primele zile după desghețul pământului. Direcția Regimului Silvic și Cassa Autonomă a Pădurilor Statului, distribuie gratuit, prin ocoalele silvice respective, pueții necesari și li s'au dat dispozițiuni în acest scop.

Cucernicii preoți sunt poștiți a înțelegere cu Inginerii Silvici, Șefi ai Inspectoratelor de regim, al Direcțiilor regionale silvice sau ai ocoalelor silvice din localitățile Dlor de reședință, să stabilească locul, data și modalitatea desfășurării acestei serbări, pentru cât mai bună reușită și mai largă contribuție din partea tuturor, prin cuvânt, cu scrisul sau cu fapta, în această ofensivă silvică, ce se începe pentru cauza pădurilor țării și plantațiilor de arbori fructiferi.

Cluj, la 30 Martie 1935.

Consiliul eparhial.

Nr. 370—1935.

(5) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. III. *Ciocotiș*, protopopiatul Cetatea-de-peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat.
2. Dela fiecare casă 30 Lei anual. Circa 250 case.
3. Stolele obicinuite.

Candidații având aprobarea P. S. S. Episcopului, își vor înainta actele conform Regulamentului pentru alegerea de paroh, la oficiul protopopesc Baia-Mare, cu a cărui invoire se pot prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Baia-Mare, 18 Martie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom. în conțelegere cu consiliul par. din Ciocotiș.

Alecsiu Latiș, protopop.

Nr. 208—1935.

(4) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia *Mogoș-Valea-Bârnei*, protopopiatul Lupșa, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Stolele obicinuite în parohie.
3. Una zi de lucru dela fiecare familie.
4. Folosința fânului din cimitir.
5. Până la edificarea caselor parohiale va servi ca locuință una cameră din edificiul școlar.

Candidații, cari trebuie să aibă aprobarea Prea Sf. Sale Episcopului, își vor trimite actele de concurs la acest oficiu. Cu prealabila încuviințare a subscrisului se vor putea apoi prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu enoriașii.

Baia-de-Arieș, la 14 Martie 1935.

Oficiul protopopesc ort. rom. Lupșa, în conțelegere cu consiliul parohial.

Vasile Șpan, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

